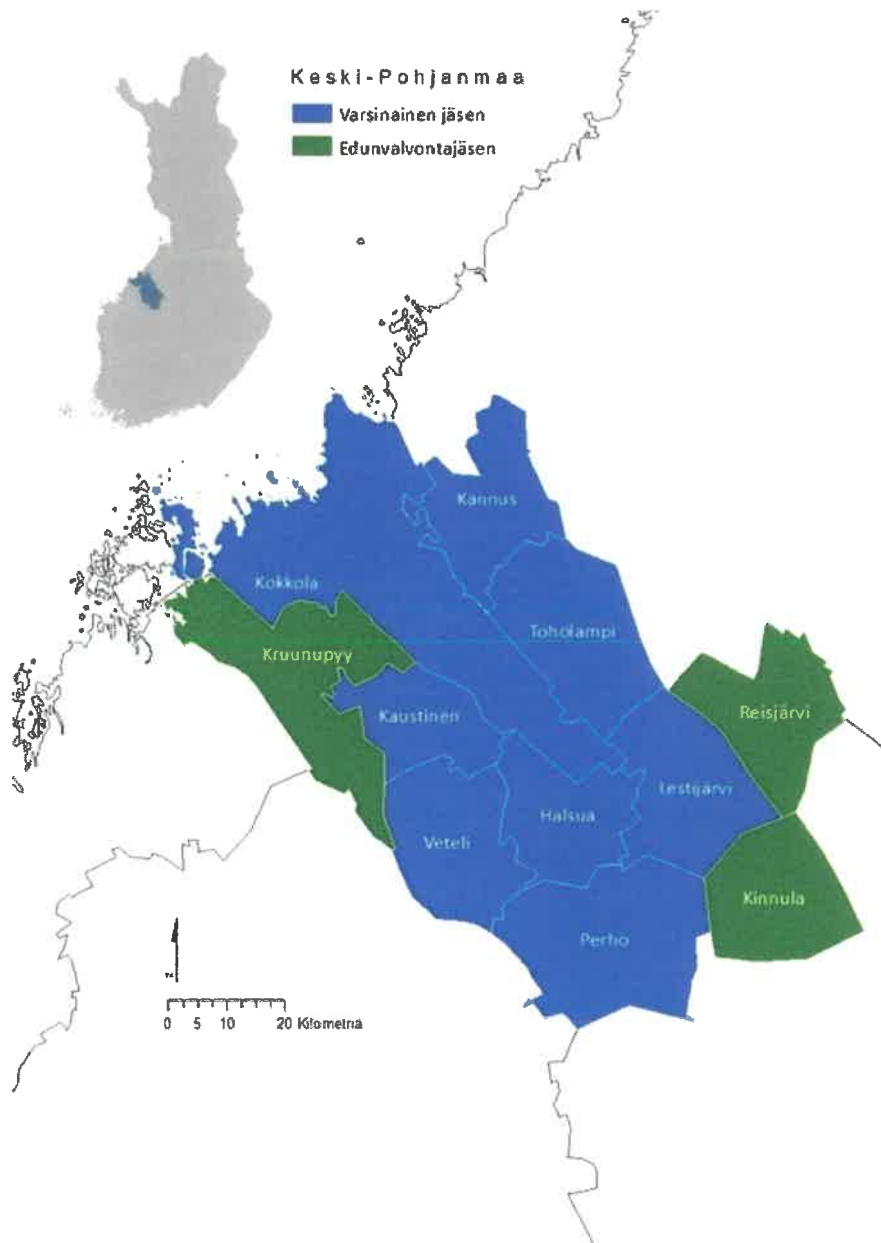

Keski-Pohjanmaan maakunnan edunvalvonta ja vaikuttaminen

Tavoitteet ja toimenpiteet 2025-2026

"Hyvinvoiva kestävän kasvun maakunta"

Hyväksytty maakuntahallituksessa 17.12.2024 94 §

KESKI-POHJANMAA – EDUNVALVONTATAVOITTEET 2025-2026 **”Hyvinvoiva kestävä kasvun maakunta”**

Keski-Pohjanmaan maakunnan hyvinvointi ja kasvu perustuvat vahvaan yhteistyön perinteeseen maakunnassa sekä tiiviiseen yhteistyöhön naapurimaakuntien ja valtiotoimijoiden kanssa. Yhdessä tekemisen meininki, vahva yhteisöllisyys ja toisista huolehtiminen sekä vetovoimaisen työn, elinkeinojen ja toimintaympäristön kehittyminen alueella ohjaavat maakunnan elinvoiman kehittämistä. Keskipohjalainen identiteetti, rikas kulttuuriperinne ja runsas kulttuuri- ja taidetarjonta kokoavat ihmiset ja yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse.

Keski-Pohjanmaan maakunnan elinvoimaisuus on vahvasti riippuvainen koko alueen vetovoimasta ja pitovoimasta. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on keskeinen tekijä suunniteltujen investointien jalkauttamiseksi alueelle. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat uudistumiskykyinen, innovatiivinen ja vetovoimainen osaaminen sekä kilpailukykyinen, monipuolinen ja kansainvälinen elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturina keskuskaupunki Kokkola ja sen alueelle sijoittunut suurteollisuus. Meneillään oleva energiamurros, suurinvestoinnit, maakunnassa toimivat pienet ja keskisuuret yritykset sekä koko maakunnan elinvoimainen maatalous luovat vahvan perustan maakunnan elinvoimaisuuden vahvistumiselle vuoteen 2030 mennessä. Puhtaan siirtymän edistäminen ja siinä profiloituminen on koko maakunnan tavoite. Suurinvestoinnit on kyettävä jalkauttamaan maakuntaan vahvalla rajat ylittävällä yhteistyöllä ja yhteiseen tavoitteeseen sitoutuen.

Keski-Pohjanmaan maakunnallinen kasvu nojaa hyvinvoivan elinympäristön, vahvan yhteisöllisyyden sekä vetovoimaisen ja kulttuuriperinteiltään rikkaan alueen kehittämiseen. Myös maakunnan energiamurroksen ja vientiteollisuuden merkitys maakunnan kasvun ja menestyksen moottoreina ovat oleellisia. Maakunnan pienten ja keskisuurten yritysten sekä teollisuuden menestyminen ja näkyvissä olevat eri kokoiset investoinnit tuottavat alueelle työpaikkoja ja elinvoimaa, jotka tulee kyetä kanavoimaan alueen asukkaiden hyväksi monipuolisten palveluiden kautta.

Maakunnan uusia tunnistettuja ja elinvoimaa kasvattavia menestystekijöitä ovat puhtaan siirtymän ja energiamurroksen hankkeet, jotka kiihdyttävät maakunnan aluetaloutta ja luovat poikkeuksellisen kasvun mahdollisuudet koko maakuntaan.

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys perustuu kestävä kasvun, hyvän työllisyyden, hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen. Vahva yhteistyön perinne maakunnassa sekä tiivis yhteistyö naapurimaakuntien ja valtiotoimijoiden tukevat maakunnan menestymistä.

Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2040 ja maakuntaohjelman 2022-2025 asettama maakunnan kehittämisen keskeinen missio ja tavoitetila on *”Hyvinvoiva kestävä kasvun maakunta”*. Vuoden 2025 aikana maakunnalle valmistellaan uusi,

muutoskykyinen ja tulevaisuuteen tähtäävä elinvoimaisuutta edelleen edistävä missio ja tavoitetila vuosille 2026-2029.

Keski-Pohjanmaan maakunnan kasvu on vahvasti riippuvainen koko alueen vetovoimasta ja pitovoimasta. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat uudistumiskykyinen, innovatiivinen ja vetovoimainen osaaminen sekä kilpailukykyinen, monipuolinen ja kansainvälinen elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturina keskuskaupunki Kokkola, Kokkolan alueen suurteollisuus sekä maakunnan elinvoimaiset yritykset, hyvä työllisyys ja vahva alkutuotanto.

Maakunnan kasvu muodostuu kolmen kehittämispainotuksen kautta, jotka ovat osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus. Läpileikkaavina kehittämistavoitteina ovat vahva maaseutu, ilmasto ja ympäristö, hyvinvointi ja yhteisöllisyys, veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys, jotka ovat tavoitteiden toteuttamisen mahdollistajia jokaisessa kolmessa avaintekijässä. Keskipohjalainen identiteetti, rikas kulttuuriperinne ja runsas kulttuuri- ja taidetarjonta kokoavat ihmiset yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse.

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestyksen kasvattaminen, elinvoiman lisääminen ja suunniteltujen investointien jalkauttaminen maakuntaan ovat maakunnan liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen keskeisin tavoite. Kohteina ovat mm. päätöksentekijät, valtioneuvoston jäsenet, ministeriöt, valtion talousarvio, lainsäädäntö sekä valtionhallinnon eri ohjelmat ja suunnitelmat. EU:n edunvalvontaa toteutetaan itsenäisesti ja kohdennettuna liiton toimesta suoraan EU:n päätöksentekijöihin ja valmisteluorganisaatioihin sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen EU-toimiston toimesta ja avustamana. Erityisesti edunvalvonnalla ja vaikuttamisella pyritään vaikuttamaan maakunnan keskeisten hankkeiden toteutumisen edistämiseksi ja sijoittumiseksi maakuntaan. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa omalta osaltaan EU:ssa sekä hankkii rahoitusta hankkeisiin, jotka vahvistavat maakunnan osaamista ja vetovoimaa sekä parantavat liikkuvuutta maakunnasta ulospäin ja maakunnan sisällä.

Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen vaatii usein monivuotista, jatkuvaa ja laajaa yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa. Vaikuttamistyötä tehdään yhdessä maakunnan kuntien, yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten, valtionhallinnon edustajien ja vaalipiirin kansanedustajien kanssa.

Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus hyväksyi 11.12.2023 (107 §) edunvalvontatavoitteet vuosille 2024–2025. Tavoitteiden toteutumiseksi on tehty onnistunutta vaikuttamistyötä laajalla rintamalla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Syksyllä 2024 toteutettiin kaikissa täysjäsen ja osajäsenkunnissa kuntakeskustelut. Kuntakeskusteluissa käsiteltiin kunkin keskeisiä elinvoima- ja kehittämistarpeita, kerättiin palautetta maakunnan liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen toteutuksesta sekä tunnistettiin yhdessä uusia tavoitteita maakunnan ja kuntien menestyksen edistämiseksi. Vuosien 2025–2026 edunvalvonnan tavoitteet ovat koottu laajassa yhteistyössä liiton ja kuntien välisten keskustelujen pohjalta.

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvonnan keskeiset tavoitteet 2025–2026 on esitetty **liitteessä 1**. Yksityiskohtaiset tavoitteet ja suoritettavat toimenpiteet ovat esitetty **liitteessä 2**.

Laadittu Keski-Pohjanmaan maakunnan edunvalvonnan ja vaikuttamisen suunnitelma vuosille 2025-2026 antaa vankan pohjan ja selkeät tavoitteet maakunnan liiton edunvalvonnan ja vaikuttamisen toteuttamiselle.

Kokkolassa 17.12.2024

Jyrki Kaiponen
Maakuntajohtaja

Ville Honkala
Elinvoimajohtajan sijainen

PÄÄTAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIikka JA VAIKUTTAMINEN EU-TASOLLA:

Päätavoite: EU:n koheesio politiikan, maatalouspolitiikan, metsäpolitiikan ja sisämarkkinapolitiikan sisältö ja toimeenpano tukevat Keski-Pohjanmaan alueen kehittämistä ja tarpeita

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 30.9.2021 EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 rahoituksen alueellisen jaon suuntaviivat. Päätös turvasi Itä- ja Pohjois-Suomen rahoituksen tason välttämättömällä tasolla.

Keski-Pohjanmaan maakunnan tarpeet harvaan asuttuna maakuntana on kailta osin otettava huomioon Suomen EU:n alue- ja rakennepoliittikkaa, maatalouspolitiikkaa sekä metsätalouspolitiikkaa koskevissa tavoitteissa. EU tulee varmistaa tavaroiden, palveluiden, pääoman ja henkilöiden vapaa liikkuvuus EU:n sisämarkkinoilla. Poistamalla teknisiä, oikeudellisia ja byrokraatiaan liittyviä esteitä voidaan mahdollistaa se, että kansalaiset voivat vapaasti käydä kauppaa ja hoidaa liiketoimia

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa kansallisen alue- ja rakennepoliittikan sisältöön siten, että pääministeri Petteri Orpon hallitus turvaa Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien aluekehitysrahoituksen tason, harvaan asuttujen alueiden erityisrahoituksen (NSPA) sekä Itä- ja Pohjois-Suomen erityisaseman ja tukien pysyvyyden. Keski-Pohjanmaan liitto tukee EU:n tavoitetta strategisten teknologioiden (STEP) edistämiseksi EU:ssa, kuitenkin siten, että ohjelman rahoitusta ei irroteta hyväksytystä maakuntien koheesiorahoitussuunnitelmasta. Kansallisessa jaossa on noudatettava EU:n rahoitusmekanismien allokointikriteereitä, kuten harvan asutuksen yleiskriteeristöä ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston erityisperusteita.

Keski-Pohjanmaa liitto vaikuttaa siten, että koko maakunnan mahdollisuuksia, maaseudun elinvoimaisuutta ja huoltovarmuutta edistetään sekä torjutaan alueiden eriarvoistumista Suomessa. Itäisen Suomen elinvoiman parantaminen ei saa johtaa Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämisrahoituksen vähenemiseen.

Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu aktiivisesti pääministeri Petteri Orpon hallituksen Pohjoisen ohjelman toimeenpanoon ja edistää ohjelman tavoitteita. Länsi-Suomen yhteistyö on monessa mielessä tärkeätä Keski-Pohjanmaan elinvoimaisuuden ja kasvun edistämiseksi. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu länsirannikon määrätietoiseen kehittämiseen, osana Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan yhteistyötä sekä osana Merenkurkun neuvoston rajat ylittävää yhteistyötä.

Keski-Pohjanmaan liitto tavoittelee suorien investointien syntyä maakunnan eri alueille yhdessä kuntien kanssa ja tukee toimillaan niiden syntymistä, esimerkiksi suunnittelutyöllä, kaavoitusta edistämällä, kehittämisrahoituksella, tunnistamalla mahdollisia EU:n suorarahoitumahdollisuuksia sekä alueellisella kumppanuusmenettelyllä.

Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämistä ohjelmakaudella 2021–2027 tuetaan kansallisen rahoituksen lisäksi kolmesta Euroopan unionin asetuksen varaisesta rahastosta, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) ja uutena rahastona oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF). EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteena SEUT 174 artiklan mukaisesti on tasoittaa alueiden kehityseroja Euroopassa ja lisätä unionin talouden kasvua ja kilpailukykyä. Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman tavoitteet tukevat muun muassa pk-yritysten kehittämistä, TKI-toiminnan vahvistamista sekä työllisyyteen, osaamiseen ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin liittyvää kehittymistä. Harvan asutuksen erityisrahoitus (NSPA) kohdennetaan vain Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntiin. Keski-Pohjanmaan liitto edistää osaltaan ohjelman täysimääräistä toimeenpanoa välittävänä toimielimenä ohjelman tavoitteiden ja rahoitusta koskevien säädösten mukaisesti.

Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu aktiivisena toimijana tulevan EU:n koheesio- ja talouspolitiikan ohjelmakauden 2028-2034 valmisteluun. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa siten, että rahoitus pysyy mahdollisimman lähellä Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 tasoa.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää kansallisen oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) toimeenpanoa maakunnassa ja hyödyntää JTF-rahoituksen saannon täysimääräisesti maakunnan kehittämiseksi, turpeesta luopumisen elinkeinoille aiheuttamien toiminnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi sekä vihreän siirtymän toimeenpanon tukemiseksi.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maatalouden yrittäjätukien ja maaseudun kehittämisrahoituksen ylläpitämistä ja kohdentumista alueille vähintään nykyisellä tasolla. EU:n maatalouden rahoituksella on merkittävä rooli maakunnan kehityksessä ja kasvun saavuttamisessa. Myönteiselle kehitykselle on tärkeä luoda jatkossakin mahdollisimman hyvät edellytykset.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa osaltaan metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten ja metsiä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi maakunnan etujen mukaisesti sekä tuottaa metsiin liittyviä tietoja maakunnan kehittämistarpeisiin yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen metsäryhmän sekä Suomen metsäkeskuksen kanssa.

Keski-Pohjanmaan liitto vahvistaa yhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien yhteiseen IP-toimistoon ja hyödyntää aikaisempaa vahvemmin IP-toimiston osaamista ja verkostoja EU:n kohdistuvassa vaikuttamisessa maakunnan tavoitteiden edistämiseksi.

2. OSAAMINEN

***Päätavoite:** Edistetään osaavan työvoiman saatavuutta ja poistetaan työvoiman saatavuutta estäviä pullonkauloja sekä edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa Keski-Pohjanmaalla.*

Keski-Pohjanmaan työllisyysaste on ollut jo useita vuosia globaaleista ja kansallisista talouden häiriöistä huolimatta hyvällä tasolla, Vuoden 2023 loppupuolella maakunnan

työllisyysaste kääntyi kuitenkin selkeään laskuun. Alueellinen työvoimareservi, jota voidaan hyödyntää työvoimapulan lievittämisessä, on maakunnassa erittäin pieni (alle 2 %). Maakunnan kasvun tavoittelu edellyttää työvoiman määrän kasvattamista oman maakunnan väestöstä, muualta kotimaasta ja ulkomailta. Osaavan työvoiman saatavuustarve vaihtelee suuresti toimialoittain ja ammattiryhmittäin ajankohdan mukaan. Osaajapula on viime vuodesta edelleen kasvanut ja Keski-Pohjanmaan yritykset kärsivät pulasta enemmän kuin yritykset keskimäärin muualla Suomessa. Keski-Pohjanmaan liiton keskeisenä strategisena tavoitteena on lisätä työvoimareserviä ja vahvistaa osaavan työvoiman määrää 6 000 uudella osaajalla vuoteen 2032 mennessä. Osaavan työvoiman saatavuus vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisena tulevaisuuden Keski-Pohjanmaa näyttäytyy.

Keski-Pohjanmaan yritysten tämänhetkissä työvoimatarpeissa korostuu tarve varmistaa ammatillisen koulutuksen suorittaneiden osaajien saatavuus väestön ja työvoiman ikääntyessä sekä uusien osaamisalueiden, kuten vihreä- ja digisiirtymä sekä energiamurroksen hallinta. Maakunnan yritykset kaipaavat tällä hetkellä etenkin ammatti- ja ammattikorkeakoulutettuja työntekijöitä. Maakunnan kasvu ei tulevaisuudessa voi perustua pelkästään ammatilliseen osaamiseen. Jatkossa korkeakoulutustasoisien osaamisen merkitys tulee väistämättä korostumaan Suomen kaltaisessa kehittyneessä yhteiskunnassa ja uusien kehittämistarpeiden vahvistuessa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen näkökulmasta maakunnassa on turvattava sekä ammatti- että korkeakoulutetun osaavan työvoiman saatavuus. Alueella toteutettavan koulutuksen osuvuuden tehostamiseksi työvoiman kysyntää ja tarjontaa koskevaa ennakkointia on kehitettävä.

Keski-Pohjanmaan keskeisiä työvoiman kysyntää edistäviä ja tarjonnan kohtaantoa parantavia edunvalvonnan ja vaikuttamisen kohteita 2025–2026 ovat:

- Osaavan työvoiman saamiseksi kehitetään vuoropuhelussa alueen työnantajien ja keskeisten sidosryhmien kanssa ennakkointiprosessia, jotta kyetään ottamaan huomioon elinkeinoelämän ja julkisen hallinnon osaavan työvoiman määrällisiä ja laadullisia tarpeita.
- Ammatillinen koulutus ja korkeakoulutus turvataan maakunnassa, ja niitä kehitetään edelleen, jotta mahdollistetaan osaavan työvoiman saaminen Keski-Pohjanmaan elinkeinoelämän käyttöön.
- Vihreän siirtymän ja digitalisaation osaamista vahvistetaan jatkokouluttamalla nykyistä työvoimaa sekä luomalla uusia koulutusväyliä vihreän ja digisiirtymän tarpeisiin.
- Erityisesti alueella olevien ja tulevien maahanmuuttajien, kansainvälisten opiskelijoiden, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostoja lisätään työelämäosaamisen kehittymisen ja suomen kielen osaamisen edistämiseksi.
- Yrittäjyyskasvatuksen edistäminen maakunnassa palvelee omalta osaltaan osaavan työvoiman saamista.
- Maakunnan tunnettavuuden lisääminen mahdollisuutena harjoittaa monialaisia elinkeinoja ja työllistyä alueella oleviin ja syntyviin yrityksiin.
- Digitaalisen osaamisen hyödyntämistä edistetään koulutuksissa.
- Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian mukainen koulutus

Keskeisiä edunvalvonnan ja vaikuttamisen toimenpiteitä ovat maakunnassa olevien työllisyys- ja elinkeinomahdollisuuksista tiedottaminen kotimaisille ja ulkomaisille työnhakijoille ja yrityksille. Samoin tulee vaikuttaa työperäiseen maahanmuuttoon ja tulijoiden yhteiskuntaan sopeutumiseen liittyvien asenteellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten esteiden poistamiseksi. Ennakoinnin edellyttämiä rakenteita ja

prosessia tulee kehittää siten, että maakunnassa kyetään valmistautumaan nykyistä paremmin osaamisen kehittämisen tulevaisuuden haasteisiin. Alueen koulutusjärjestelmän joustavuutta ja reagoitakykyä nopeastikin syntyviin koulutuksellisiin tarpeisiin tulee kehittää siten, että oppilaitoksilla on kyky nopeastikin reagoida koulutustarpeisiin.

Tavoitteena on kehittää maakunnan osaamisen muutoskyvykkyyttä ja vetovoimaa yhteiskunnallisten murrosten oloissa. Väestön ikääntyessä sekä maakunnan yksityinen että julkinen sektori tarvitsevat uutta osaavaa työvoimaa. Mikro- ja pk-yritysten kasvuedellytyksiä tukemalla kyetään lisäämään myös työvoiman kysyntää. Keskeisenä tavoitteena on kasvuhaluikkaiden ja TKI-toimintaa hyödyntävien yritysten määrän lisääminen. Tällaisten pyrkimysten kautta myös maakunnan väestön ja työvoiman koulutustasoa saadaan kohotettua.

3. SAAVUTETTAVUUS

***Päätavoite:** Keski-Pohjanmaan alueellinen liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita. Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan ja alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.*

Keski-Pohjanmaan elinvoimaisuus ja kasvu edellyttävät toimivien logististen yhteyksien kehittämistä. Hyvällä saavutettavuudella voidaan parantaa maakunnan kilpailuetua. Vuosina 2025–2026 edunvalvonnan ja vaikuttamisen keskeinen painopiste on jatkaa valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden välistä tiivistä yhteistyötä alueellisen liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja maakunnallisten kärkihankkeiden edistämiseksi. Kehittämisen tavoitteet tarkennetaan vuonna 2025 uudistettavassa Keski-Pohjanmaan alueellisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Keski-Pohjanmaan alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma pohjautuu Pohjoisen liikennestrategiaan 2036 ja valtakunnalliseen Liikenne 12 –suunnitelmaan, jonka valmistelu vuosille 2025-2036 on käynnissä.

Rautateiden runkoverkoston kehittämisen keskeisenä edunvalvonnan tavoitteena on Seinäjoki–Kokkola–Oulu rataosuuden kehittämisen tukeminen ja edistäminen yhtenä keskeisimpänä kansallisena pohjoisen ja etelän yhdistävänä henkilö- ja tavaraliikenteen väylänä sekä lähijunaliikenteen käytävänä. Tavaraliikennettä koskevan edunvalvonnan tavoitteena vuosina 2025–2026 on katkeamattoman vientiteollisuutta tukevan kaksoisraideliikenneverkon edistäminen Pohjois- ja Keski-Suomesta Kokkolan satamaan ja sieltä meriteitse eurooppalaisille ja kansainvälisille markkinoille.

Maantieliikenteen kehittämisen suurimpana haasteena on riittävän rahoituksen turvaaminen niin kunnossapitoon kuin parannustoimenpiteisiin. Rahoituksen saamisen edellytyksenä on ajan tasalla olevat tiestön käytön parantamista ja väyläinvestointeja koskevat suunnitelmat. Parantamissuunnitelmien valmistelu edellyttää aktiivista yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Edunvalvonnan valmistelussa hyödynnetään yhteistyötä Vaasan vaalipiirin kansanedustajien ja eri alueiden kanssa, jotta maakunnan tiestön parantamisen ja investointien toimeenpanon suunnitelmavalmiutta voidaan lisätä. Keski-Pohjanmaan liikenneinfran kärkihankkeet vuosina 2025–2026 ovat Kokkolassa valtakunnalliseen runkotiestöön kuuluvan vt8 / vt13 / vt28 ensimmäisen ja toisen vaiheen parantamistoimenpiteet, Etelä- ja Pohjois-Suomen

välisen kansallisen huoltovarmuuden kannalta tärkeän liikennekäytävän kantatie 86/63 luokituksen nosto valtatieksi, Ina-Kaustinen kunnostuksen toteutus sekä Kaustinen-Toholampi välisen yhteyden parantamisen suunnittelu. Kokkolan rautatieaseman – Kosilan alueen kehittäminen parantaa matkaketjujen toimivuutta.

Tavoitteena on myös kehittää ja laajentaa turvallista kevyen liikenteen verkostoa ns. KÄPY-reittejä (kävely ja pyöräily) kattamaan koko maakunta sekä mahdollistamaan niiden jatkumon myös naapurimaakuntiin. Kävelyn ja pyöräilyn kärkihankkeita ovat Veteli-Kaustinen, Kokkola-Kruunupyö-Edsevö, Kannus-Kokkola sekä Perhon Oksakoski-Möttönen.

Lentoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen turvaamiseksi. Ostopalveluna toteutettava lentoliikenne jatkuu vuoden 2026 alkupuolelle saakka, jonka jälkeen edunvalvonnan tavoitteena on turvata lentoliikenteen jatkuvuus markkinaehtoisesti. Samalla vaikutetaan voimakkaasti Kokkola-Pietarsaaren lentoliikenteen sähköistymisen edistymiseksi ja pilottihankkeena toteutettavan sähkölentoliikennehankkeen avautumiseksi Ruotsiin sekä kotimaan verkoston luomiseksi. Vuoden 2025 aikana selvitetään mahdollisuudet rakentaa Kokkola-Pietarsaaren lentoasemalle vetylentoliikenteen testialustan pilottihanke.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee vahvasti Kokkolan sataman kehittymistä yhtenä valtakunnan merkittävimmistä vientiteollisuuden satamista sekä vaikuttaa Kokkolan sataman nousemiseksi TEN-T-ydinverkon satamaksi.

Keski-Pohjanmaa on ollut edelläkävijä korkeatasoisten tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. Julkisomisteiset yhteydet ovat rajatusti saatavilla joka kunnassa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteena on nopean ja luotettavan 100/300 Mbit:n laajakaistayhteyden tarjoaminen kaikille maakunnan asukkaille, elinkeinon harjoittajille, yrityksille ja julkiselle hallinnolle. Julkisen rahoituksen kohdentumista alueille ja kuntiin, joissa laajakaistaverkkoon nykytilankartoituksen perusteella puutteellinen, tulee edistää. Vaikuttamisen keskiössä on myös valtion tukipolitiikkaan vaikuttaminen kuntien omavastuuosuuksien alentamiseksi laajakaistainvestointien edistämiseksi sekä yhteyksien nopeuttamiseksi ja palveluntarjonnan laajentamiseksi.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää yhteistyössä Kaustisen seutukunnan kanssa maaseutumaiden alueiden digitaalisen 6G-verkon testausympäristön muodostumista Kaustisen seutukuntaan.

ELINKEINOT

***Päätavoite:** Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja elinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.*

Keski-Pohjanmaan maakunnan kilpailukyky muodostuu yritysten menestyksen, vahvan työllisyyden ja kehittyvän sekä uudistuvan aluetalouden ja vahvan kansainvälistymisen kautta. Elinkeinoelämän kehittymiseen ja kasvuun linkittyvät myös osaamiseen ja saavutettavuuteen liittyvät kokonaisuudet. Veto- ja pitovoima sekä hyvinvointi ovat olennaisia kilpailukykyä luovia ja sitä vahvistavia tekijöitä

Keski-Pohjanmaan aluetalouden kärkenä on vientivetoinen suurteollisuus, jonka ytimen muodostaa kemikaalien ja metallien valmistus. Maakunnan suurteollisuutta kehitetään akkuekosysteemin, uusiutuvan energian, kriittisten mineraalien hyödyntämisen sekä biotalouden ja kiertotalouden suuntiin. Maakunnassa on käynnissä lukuisia luonnonvarojen hyödyntämiseen suuntautuvia suurhankkeita, kuten litiumkaivos- ja litiumjalostuslaitoshankkeet, vetytalouden kehittäminen, vähähiilisen koboltin valmistamisen laajennushanke sekä laajat tuulivoimapuistohankkeet. Keski-Pohjanmaan suurteollisuutta ja suurhankkeita täydentää monipuolinen ja määrällisesti suuri pk-yrityssektori.

Kokkolan suurteollisuusalueen (KIP) kehittyminen vahvistaa koko maakuntaa. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu erityisesti litiumin ja koboltin jatkojalostamisen turvaamiseen sekä biotalouteen ja kiertotalouteen liittyvien hankkeiden edistämiseen ja myönteiseen vaikuttamiseen siltä osin, kuin hankkeista vastuussa olevien tahojen kanssa sovitaan. Tavoitteena on vahvistaa myös KIP:n alueen näkyvyyttä ja lisätä alueen ja sen toimijoiden vaikuttamismahdollisuuksia tarkoituksenmukaisella tavalla teollisuusalueen toimintojen kehittämisessä eurooppalaisen kemian teollisuuden yhteistyöverkostoissa sekä edistää osaltaan akku- ja kaivosklusterin kehittymistä maakunnan vahvistuvaksi elinkeinotoiminnaksi ja työllistäjäksi.

Maaseutuelinkeinojen osalta tavoitteena on kehittää alkutuotannon ja maaseudun yritysten kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä vahvistaa ja monipuolistaa yrityskantaa. Tavoitteena on hyödyntää ja edelleen kehittää alueen erityispiirteitä ja vahvuuksia sekä ottaa maakunnan kehittämisessä huomioon luonnon monimuotoisuuden, ympäristönsuojeluun sekä ilmastonsuojelun liittyvät kansalliset ja eurooppalaiset tavoitteet.

Keski-Pohjanmaalla on hyvät mahdollisuudet olla ensimmäinen hiilineutraali maakunta. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi on laadittu Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta, joka luo mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Vuosien 2025–2026 edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoite on edistää yhdessä päätettyjen ilmastotoimenpiteiden toteuttamista maakunnassa tarkoituksenmukaisella tavalla ja julkista rahoitusta hyödyntäen. Edunvalvonnalla ja aktiivisella vaikuttamisella saatetaan valtiollisen päätöksenteon tietoon maakunnan ilmastomuutoksen tilannekuva, yhdessä päätetyt tarkoituksenmukaiset toimenpiteet ja toimenpiteiden edellyttämä taloudellinen tuen tarve. Kuntien ilmastomyönteisyyden kehittymistä ja toimenpiteiden toteutumista tuetaan.

Energiamurroksen edistämällä toimeenpannaan puhdasta energiasiirtymää, eli siirtymää fossiilisten polttoaineiden käytöstä uusiutuvien energialähteiden käyttöön. Fossiilisia polttoaineita pyritään korvaamaan tehostamalla muun muassa aurinkoenergian, tuulivoiman, geotermisen energian, vesivoiman ja biopolttoaineiden avulla. Energiamurros ja ilmastotavoitteet pystytään saavuttamaan jalkauttamalla uusia, päästöjä vähentäviä energiantuotannon teknologioita. Energiamurroksessa pyritään myös lisäämään energiatehokkuutta sekä vähentämään hukkaenergiaa.

Energiahuollon murros johtaa siihen, että Keski-Pohjanmaan maakunta on hiilinegatiivinen vuoteen 2035 mennessä. Vuonna 2040 maakunta on saavuttanut energiaomavaraisuuden ja maakunnassa tuotetaan energiaa myös muualle Suomeen. Energiantuotannon yksi keskeisistä lähteistä on tuulivoima, jota raskaan liikenteen tarvitsema biokaasun ja energianintensiivisen teollisuuden tarvitsema vedyn tuotanto täydentää. Vetytalousinvestointien myötä uusiutuvasti tuotettua vetyä hyödynnetään maakunnan teollisuuden ja raskaan liikenteen energianlähteenä. Vetytalouden avulla vahvistetaan maakunnan hiiliposiitivisuutta sekä vähennetään päästöjä.

Alkutuotannon osalta turkistalouden kohtaamat koronapandemian ja viimeisimpänä lintuinfluenssan aiheuttamat taloudelliset haittavaikutukset ovat turkistuottajien lisäksi kohdistuneet kuntiin työpaikkamenetysten ja kunnallisverotulojen laskun muodossa. Vuoden 2025 edunvalvonnassa painopiste on turkistuottajien elinkeinon jatkuvuuden turvaamisessa.

Keski-Pohjanmaan matkailun edistäminen on keskeinen maakunnallisesti ja seutukunnallisesti edistettävä elinkeino. Keski-Pohjanmaan liitto edistää vastuullista ja kestävä matkailua maakunnassa ja seutukunnissa, ja tukee matkailukohteiden saavutettavuuden ja tunnettavuuden kehittämistä. Maakunnan matkailun edistäminen aikaisempaa vahvemmaksi elinkeinotoiminnaksi edellyttää matkailualalta vahvaa yhteistyötä, potentiaaliseen matkailijayleisöön kohdennettua viestintää ja brändityötä, jota tulee tukea. Keski-Pohjanmaan liitto edistää matkailun kehittymistä maakunnalliseksi elinkeinoksi toteuttamalla laadittua matkailustrategiaa ja sen perusteella laadittua toimenpideohjelmaa. Metsäpeuranmaan neuvottelukunnan toiminnan edistäminen sekä Lesti- ja Perhojoen luontomatkailuedellytysten kehittäminen ovat osa Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvontaa ja vaikuttamista.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee kuntien työtä Keski-Pohjanmaan rikkaan ja elävän kulttuuriperinnön vahvistumiseksi kunnissa sekä tukee paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymistä esimerkiksi luovilla aloilla. Keski-Pohjanmaan liitto tukee edelleen myös pyrkimyksiä hyödyntää Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle pääsystä aiheutunutta nostetta Keski-Pohjanmaan maakunnan kulttuurin, identiteetin, yhteisöllisyyden ja elinkeinon kehittämiseksi.

Uusien innovaatioiden tuottaminen on edellytys uuden liiketoiminnan syntyiselle ja yritysten kilpailukyvyille. Keski-Pohjanmaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristön keskiössä on Kokkolan kampusalue ja siellä toimiva yliopistokeskus taustayliopistoihin, ammattikorkeakoulu, sektoritutkimuslaitokset sekä maakunnan koulutusyhtymä. Tärkeässä roolissa on yhteistyö alueen suurteollisuuden ja muiden yritysten kanssa. Maakunnassa tulee jatkaa tutkimusympäristöjen ja tutkimusinfrastruktuurien määrätietoista kehittämistä yhteistyössä TKI-toimijoiden ja yritysten kesken.

4. LAINSÄÄDÄNTÖ JA UUDISTUKSET

***Päätavoite:** Lainsäädäntö on maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja tukee kuntien, asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.*

Valtioneuvosto edistää pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita. Ministeriöt toteuttavat hallitusohjelmaa, valmistelevat lakeja ja muita säädöksiä sekä vievät eteenpäin uudistuksia erilaisissa hankkeissa, työryhmissä ja toimielimissä. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa päätöksentekijöihin ja eri valmistelutahoihin aktiivisella ja ennakoivalla vaikuttamistoiminnalla.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää jäsenkuntien elinvoimaisuutta, taloudenpitoa, hallintoa ja yhteistyötä osallistumalla eri lainsäädäntöhankkeiden sisällön ja laadun kehittämiseen maakuntaa ja kuntien elinvoimaisuutta parhaiten edistävällä tavalla.

Keski-Pohjanmaan liiton lähtökohtana lainsäätäjälle annettavissa lausunnoissa on jäsenkuntien hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden tukeminen sekä kuntiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventäminen, vastuiden selkeyttäminen ja kuntien taloudellisen kantokyvyn ylläpitäminen.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maankäyttöön ja energiamurrokseen liittyvien luvitusprosessien nopeuttamistavoitteita. Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa myös kuntien peruspalvelujen valtionapujärjestelmien uudistamisen edistymiseen Keski-Pohjanmaan kuntia palvelevalla tavalla. Valtionosuusrahoitus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa kaivosalan kehittymiseksi ekologisesti kestäväksi ja luonnon monimuotoisuuden huomioivaksi toiminnaksi. Myös tuulivoimapuistohankkeita koskevan säätelyn joustavuuden lisääminen sekä ympäristölupaprosessien nopeuttamisen edistäminen korostuvat ympäristö- ja luonnonsuojelutavoitteista tinkimättä. Luonnon monimuotoisuutta tukevien EU- ja kansallisten lainsäädäntöhankkeiden sisältöön vaikuttaminen tulee korostumaan edelleen.

LIITE 2
YKSILÖIDYT TAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIIKKA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	EU:n koheesio politiikan ja maatalouspolitiikan toteutus tukee Keski-Pohjanmaan alueen ja toimijoiden tarpeita	- tuotetaan maakunnallista ennakointitietoa ja vaikutetaan aluepolitiikan suuntaan Keski-Pohjanmaan etujen turvaamiseksi aluekehityksessä - tuotetaan oikeaa ja ajankohtaista tietoa vastuuministereiden ja ministeriöiden valmistelijoiden, Vaasan vaalipiirin kansanedustajien käyttöön ja päätöksentekoon sekä Suomen MEP:ien kautta EU:n parlamentin päätöksentekoon - vaikutetaan metsiä koskevan kansallisen ja EU-lainsäädännön kehittymiseen - vaikutetaan EU:n metsäpolitiikkaan ERIAFF-verkoston kautta - vaikutetaan vastuuministereiden ja ministeriöiden (erityisesti TEM ja MMM) kautta päätöksentekoon - vaikutetaan valtion keskusvirastojen, kuten esimerkiksi Väylä-virasto, Traficom jne. yhteistyön ja lausuntomenettelyn kautta kansalliseen ja EU:n päätöksentekoon - vaikutetaan maakuntajohtajaverkoston kautta, painopiste IP-alueen maakuntajohtajat - vaikutetaan kehittämistavoitteiden edistymiseksi IP-alueen ohjelmayhteistyön toimeenpanon kautta - vaikutetaan maakunnan kansainvälisen yhteistyöverkoston kautta, erityisesti MEP:t, IP:n EU-toimisto ja yhteistyöverkostot maailmalla - hyödynnetään Interreg Aurora, NPA ja Baltic Sea Region -ohjelmia siten, että ohjelmat tuottavat hyötyä Keski-Pohjanmaan maakunnan hanketoimijoille - toimitaan aktiivisesti Baltic Sea Commission alaisissa työryhmissä Keski-Pohjanmaan tavoitteiden mukaisesti - toimitaan aktiivisesti Merenkurkun neuvosto EAYY:ssä maakunnallisten tavoitteiden edistämiseksi rajat ylittävässä edunvalvonnassa - osallistutaan ja edistetään pohjoismaista NSPA-verkoston työtä - osallistutaan ja edistetään OECD:n vaikutavuustutkimuksen toimeenpanoa

		- osallistutaan ja vaikutetaan OECD TSI-käivoshankkeen toimeenpanoon ja hankkeissa syntyneisiin keskeisiin johtopäätöksiin
2. OSAAMINEN	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Keskipohjalaisten yritysten, elinkeinoelämän, julkisen hallinnon ja muiden organisaatioiden tarvitseman osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen.	- edistetään työmarkkinoiden toimivuutta maakunnassa. - tuetaan kuntien TE-palvelujen toimeenpanoa maakunnassa - edistetään osaamisstrategian pohjalta laaditun toimeenpanosuunnitelmassa esitettyjen kehittämiskohteiden toteutumista; päivitetään osaamisstrategia vuonna 2025 vastaamaan paremmin muuttuneita osaamistarpeita - edistetään osaavan työvoiman saatavuutta oman maakunnan väestöstä Keski-Pohjanmaan maakunnan kunnissa sekä Reisjärven, Kinnulan ja Kruunupyyn kunnissa. Jatketaan vahvaa yhteistyötä OKM:n, maakuntarajat ylittävien toimijoiden sekä yhteistyöyliopistojen ja oppilaitosten kanssa työvoimareservin lisäämiseksi sekä koulutusmahdollisuuksien parantamiseksi maakunnassa. - vahvistetaan oppilaitosyhteistyötä maakuntarajat ylittäen talousalueella ja vahvistetaan yhteistyötä kuntayhtymä OPTIMA:an - jatketaan maakunnallisen Osaavaa työvoimaa Keski-Pohjanmaalle -neuvottelukunnan työn johtamista keskittyen jäsenkuntien ja elinkeinojen tulevaisuuden työvoiman osaamistarpeiden tunnistamiseen ja toimeenpanosuunnitelman seurantaan. - kehitetään maakunnallista yritysten ja koulutuslaitosten ennakointiyhteistyötä - vahvistetaan keinoja ja yhteistyötä digitaalisen kohdentamiseksi kuntien asukkaisiin
Alueen tarpeita vastaava koulutus	Kuntien erilaisia tarpeita vastaavan koulutuksen järjestäminen maakunnallisesti ja alueittain.	- vaikutetaan 2.asteen koulutuksen vahvistumiseksi ja tuetaan maakunnallisiin tarpeisiin perustuvan ammatillisen koulutuksen järjestämistä alueella ja kunnissa - vaikutetaan KPEDU:n koulutuksen oppilaspaiikkojen ja koulutuksen resurssien säilymiseksi, erityisesti luonnonvara-alan koulutuksen osalta - vaikutetaan oppilaitoksiin jäsenkuntien tarpeen mukaisten koulutusten aloittamiseen kunnissa LähiAmis-periaatteella erityisesti hoitoalan, matkailualan, luontomatkailun, elintarvike- ja metallialan,

		(puu-)rakentamisen, koulunkäynnin ohjaajan, siistijän ja prosessinhoitajan koulutuksessa - tuetaan yrittäjyyskoulutuksen järjestelyjä maakunnassa - vahvistetaan energiamurroksen ja puhtaan siirtymän sekä älykkään digitalisaation koulutustarjontaa - vaikutetaan jatko-, täydennys- ja muunto-koulutuksen tarpeen mukaiseen järjestämiseen (esim. insinööri -> kaivosinsinööri) - vaikutetaan kaksoistutkintojen aloittamiseen - vaikutetaan KPEDU:n luonnonvara-alan koulutuksen saamista kansalliseksi kärjeksi - edistetään digitaalisen osaamisen kehittämistä koulutuksissa - edistetään KPEDU:n ja Optiman yhteistyötä vastaamaan Kruununportin teollisuusalueen tuleviin osaamistarpeisiin - edistetään KPEDU:n ja JEDU:n yhteistyötä, tavoitteena koulutustarjonnan kohtaan parantamiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi - edistetään pienten lukiodien toimintamahdollisuuksia ja yhteistyötä, esim. opettajien vaihto
Osaavan työvoiman saatavuus	Tarjolla olevaa työvoimaa on riittävästi ja se vastaa alueen osaamistarpeita.	- toteutetaan alueellinen opintolainahyötyksen pilottihanke korkeakoulutetun työvoiman kohdentumiseksi maakuntaan, mikäli kokeilua edistetään valtiojohtoisesti - vaikutetaan maakunnan väestön ja erityisesti nuorten kouluttautumiseksi ja työllistymiseksi Keski-Pohjanmaalle elinkeinoelämän, julkisen hallinnon ja sote-sektorin tarpeisiin, tavoitteena työvoimareservin vahvistaminen maakunnassa - vaikutetaan työperäisen maahanmuuton työvoiman perheiden yhdistämisen lainsäädännön kehittymiseksi - tuetaan ulkomaisten opiskelijoiden kotoutumiseen tähtäävää sekä alueen työvoimareserviin sijoittautumiseen liittyvää työtä alueella - tuetaan järjestelyjä kansainvälisten opiskelijoiden valmistumisen jälkeisen asettautumisen edistämiseksi Keski-Pohjanmaan yritysten, teollisuuden, sosiaali- ja terveyspalvelujen ja julkisen hallinnon palvelukseen - vaikutetaan ulkomaalaistaustaisten henkilöiden asettautumisesi kuntien asukkaiksi tukemalla heidän kouluttautumismahdollisuuksia maakunnassa sekä kv-opiskelijatuen kohdentumista pk-yrityksille

3. SAAVUTETTA- VUUS	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita. Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.	- vaikutetaan vahvasti Liikenne 12-suunnitelmaan maakunnallisten saavutettavuuden kärkitavoitteiden edistämiseksi - uudistetaan Keski-Pohjanmaan alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, yhteistyössä kuntien ja eri liikennevaikuttajien kanssa - toimeenpannaan alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman maakunnalliset osat ja vaikutetaan päätöksentekijöihin ALJS:n tavoitteiden saavuttamiseksi - tehdään esityksiä LVM:lle ja Väylävirastolle maakunnan liikennejärjestelmän osien suunnittelun edistämiseksi ja rahoituksen saamiseksi eri liikennehankkeille (erityisesti valtion talousarvio ja kansanedustajien talousarvioaloitteet, Väyläviraston valtion väylien investointisuunnitelma) - toteutetaan alueellisen liikennesuunnitelman laatimisessa tarvittavat selvitystyöt, esimerkiksi suurinvestointien vaikuttavuuden osalta - edistetään EU-laajuisen vetylentokoneen kehittämis- ja testausympäristön muodostumista Keski-Pohjanmaalle - tuetaan sähkölentoliikennepilotin käynnistämistä reitillä Kokkola-Pietarsaari-Skellefteå
Maantieliikenne	Runko- ja alueellisen tieverkon taso ja kunnossapito kehitty	- edistetään investointirahoituksen saamista VT8:n kehittämiseen Kokkolasta pohjoiseen aina VT28:n liittymään yhtenä maakunnallisena kärkihankkeena - vaikutetaan tiestön kunnostussuunnitelmien valmistelun edistämiseksi ja toteuttamiseksi maakunnan alueella, KT 63 Kaustinen-Toholampi ja VT28 Kokkola-Kannus maakunnallisina kärkihankkeina - tehdään esityksiä eri rahoituslähteiden saamiseksi alueellisen tiestön kunnan parantamiseksi - tuetaan Kokkolassa Rautatieasema-Kosila sekä Pohjoisväylä – Kustaa Aadolfinkatu alikulkujen rakentamista - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi hallitusohjelman mukaisiin KÄPY-liikenteen (kävely ja pyöräily) seutukunnallisiin ja kunnallisiin hankkeisiin: Veteli – Kaustinen, Kokkola-Kruunupyypy (Suurteollisuusalue Kokkolan ja Kruunupyypyn rajalla), Perhon Oksakoski-Möttönen, Kannus-Kokkola

		- huomioidaan Kokkolan kaupungin tarpeet yhdystien rakentamisessa VT 8 ja mt 749 välille
Lentoliikenne	Toimivat lentoliikenneyhteydet luovat edellytykset elinkeinoelämän ventialojen kansainväliselle toiminnalle ja kehittymiselle sekä mahdollistavat uusien toimialojen kuten matkailun kasvun.	- jatketaan Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen eturyhmän toimintaa - tuetaan lentoliikenteen kehittämistä vaikuttamalla strategiaan kumppaneihin ja keskeisiin päätöksentekijöihin - tuetaan järjestelyjä, jotka edistävät lentoliikennejärjestelmän kehittymistä vähähiliseempään suuntaan maakunnassa erityisesti sähköliikenteen ja vetylentoliikenne hub:in kehittämisen osalta - jatketaan muiden maaseutukenttien maakuntien ja kuntien edustajien kanssa yhteistä vaikuttamista, tavoitteena alueita palvelevan lentoliikenteen turvaaminen - tuetaan Kokkola-Pietarsaaren lentoaseman säilymistä osana Finavian kansallista lentokenttäverkostoa
Raideliikenne	Raideliikenteen kehittäminen rataverkon kuntoa ja kapasiteettia nostamalla mahdollistaa kustannustehokkaat kuljetukset henkilö- ja tavaraliikenteessä.	- vaikutetaan Ylivieska–Iisalmi-radan kehitystyön jatkamiseksi tavaraliikenteen välityskyvyn parantamiseksi - tuetaan Kokkolan ratapihan Klara-kehittämishankkeen edistymistä maakunnallisena kärkihankkeena - edistetään kaksoisraiteen investointihanketta Kokkolan ratapihalta Kokkolan satamaan - tuetaan Kruunuportin raiteistoyhteyden rakentamista tulevan teollisuusalueen saavutettavuuden parantamiseksi - vaikutetaan VT 8:lla Kruunuportin alueella sijaitsevan maantiesillan kunnostuksen käynnistymiseksi - edistetään pääradan kehittämistä Seinäjoki Kokkola- Oulu välillä - tuetaan nopean junayhteyden kehitystyötä Tampere–Kokkola–Oulu-välille - tehdään esityksiä VR:lle Kannuksen rautatieaseman liikennöinnin lisäämiseksi, tavoitteena kaukojunien pysähtymisten lisääminen asemalla sekä kokonaisuudessaan VR:n lippujen hintojen järjeistämiseksi - edistetään lähijunaliikenteen kehittymistä Ylivieska-Kannus-Kokkola-Pietarsaari-Seinäjoki raideliikennekäytävässä ja laaditaan selvitys lähijunaliikenteen käynnistämistä ko. raideliikennekäytävässä

Meriliikenne	Kokkolassa on toimintavarma, voimakkaasti kasvava ja kehittyvä yleissatama, johon on sujuvat raide- ja maantieliikenteen yhteydet.	- edistetään sataman kehittämiseen liittyviä liikennehankkeita sekä vaikutetaan edunvalvonnalla rahoituksen saamiseksi sataman investointihankkeisiin, muun muassa erikoiskuljetusreitien kehittämisessä, kantataman väylän syventämisessä, kemikaalilaiturin saneerauksessa ja RORO-liikenne-rampin rakentamiseksi - vaikutetaan keskeisimpiin poliittisiin tahtoihin kansallisesti ja EU:ssa Kokkolan sataman aseman saamiseksi TEN-T verkon ydinverkon satamaksi
Tietoliikenneyhteydet ja -palvelut, viestipalvelut	Mahdollistetaan jokaiselle maakunnan asukkaalle kattavat palvelujen saanti joko kiinteän tai mobiililaajakaistaverkon kautta.	- edistetään Keski-Pohjanmaan tarpeeseen perustuvan alustatalouden kehittymistä alueellamme - edistetään aukottoman laajakaistaverkon muodostumista maakuntaan - selvitetään yhteistyö- ja vaihtoehtoisia rahoitusmahdollisuuksia laajakaistaverkon laajentamisesta ja verkon ylläpidosta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kunnissa - tuetaan paikkariippumattomien tietoliikennepalvelujen muodostumista - vaikutetaan valtion laajakaistarakentamisen rahoituksen kuntien omarahoitusosuuden muuttamiseksi kaikille 8 %:n tasolle - edistetään viestipalvelujen (puhelin ja televisio) saatavuutta kaikille
4. ELINKEINOT	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja maaseutuelinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.	- suunnataan EU:n rakennerahastovarojen, maaseuturahastojen sekä kansallisten varojen käyttöä erityisesti pk-sektoria, älykäästä erikoistumista ja maaseutuelinkeinojen edistymistä tukeviin hankkeisiin - edistetään toimialojen positiivista imagoa ja ulkopuolisen rahoituksen saantia parantamalla maakunnan näkyvyyttä ja uudistamalla maakunnan viestintää - tuetaan mikro- ja pk-yritysten kasvu- ja kansainvälistymisohjelman käynnistymistä maakunnassa - perustetaan maakunnallinen investointitiimi edistämään alueen investointeja
Suurteollisuus Kemia/ KIP/ Keliber	Kokkolan suurteollisuus ja alusta kehittyä ja akkukemikaalien valmistus alueella käynnistyy.	- tuetaan maakunnallisten kärkialojen, kuten kemia ja akkuminaerit kehitystyötä osallistamalla tarvittavien tutkimusympäristöjen kehittämiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen

		- osallistutaan aktiivisesti OECD:n kestävän kaivostoiminnan tutkimukseen tuottamalla näkyvyyttä ja uusia mahdollisuuksia Keski-Pohjanmaan kaivosteollisuudelle - tuetaan investointirahoituksen saamista akkukemikaali- ja akkuteollisuuden sijoittumiseksi maakunnan alueelle - edistetään maakunnallisella edunvalvonnalla tavoitteita uusien teknologiayritysten ja teollisuuden laajennusten sijoittamiseksi Keski-Pohjanmaalle Kruunupyyn kunnan mahdollisuudet huomioon ottaen - edistetään tietoisuutta KIP:n alueen mahdollisuuksista toimia eri elinkeinotoimintojen alustana - tuetaan Kokkola eteläinen teollisuusalueen kehittymistä (pp liittymäjärjestelyt ja kaavoitus)
Maatalous, metsätalous turkistalous	Maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden taloudelliset ja yhteiskunnalliset toimintaedellytykset ovat turvattu ja elinkeinoilla on yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys.	- tuetaan osaavan työvoiman saamista alkutuotannon tarpeisiin - tuetaan maa- ja metsätalouden sopeutumista ilmastonmuutokseen asettamiin vaatimuksiin - tuetaan turkistalouden selviytymistä koronapandemian ja lintuinfluenssan aiheuttamista taloudellisista haasteista - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi tutkimusympäristöjen rakentamiseen sekä maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden toiminnan kehittämiseen - vaikutetaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon maataloutta ja alkutuotantoa koskevan myönteisen päätöksentekokulttuurin edistämiseksi - vaikutetaan maa- ja metsätaloudelle sekä turkistaloudelle myönteisen suhtautumisen kehittämiseksi yhteiskunnassamme
Uusiutuvaan energiaan siirtyminen	Keski-Pohjanmaalle syntyy mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius 2035 mennessä.	- vaikutetaan ja edesautetaan energiamurroksen edistämiseksi maakunnassa esim. 6. vaihemaakuntakaavoituksella - edesautetaan rahoituksen saamista hiilineutraalien ratkaisujen synnyttämiseksi maakunnassa - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi biokaasun tuottamiseksi maakunnassa taloudellisesti kestävillä ratkaisuilla - edistetään biokaasuekosysteemin kehittymistä Keski-Pohjanmaalla - edistetään biokaasun alueellisen tankkausverkon rakentamista keskeisillä valta-teillä (VT 13 ja kt63) - edistetään vetytalouden kehittymistä maakunnassa

		- edistetään pk-yritysten mukaanpääsyä suurhankkeisiin (yritysyryppäät) - toteutetaan Keski-Pohjanmaan ilmasto-tiekarttaa 2035 - tuetaan kuntien työtä ilmastolain tavoit-teiden saavuttamiseksi - edistetään Keski-Pohjanmaan energia-murroksen toteutumista vuonna 2023 laaditun kehittämissuunnitelman perus-teella - selvitetään biokaasuputken rakentamis-mahdollisuuksia Nivala-Kannus-Kokkola sekä Perho – Kaustinen – Kokkola väliille - edistetään tuulivoima-asetajien paikal-lista saatavuutta vaikuttamalla koulutus-mahdollisuuksia kehittymiseksi maakun-nassa
Matkailu	Matkailuala kehittyy ja vahvistuu maakunnal-liseksi elinkeinoksi.	- edistetään vastuullisen ja kestävän mat-kailun kehittymistä maakunnassa sekä matkailupalvelujen muodostumista ja saavutettavuutta alueella - edistetään maakunnan tunnettuihin vah-vuuksiin tukeutuen matkailuelinkeinon kehittymistä vahvaksi toimijaksi Keski-Pohjanmaalla sekä Kruunupyyn, Kinnulan ja Reisjärven kunnissa - edistetään kestävän matkailun kehitty-mistä, saavutettavuutta ja digitaalisen osaamisen lisäämistä sekä luontomatka-ilua Keski-Pohjanmaan matkailuyritysten toiminnassa - edistetään luontomatkailun kehittämistä Perhon, Lestijärven, Reisjärven ja Kinnu-lan alueilla (Metsäpeuranmaa ja Salama-järven kansallispuisto) - tuetaan matkailutoimijoiden yhteistyötä maakunnallisilla ja kansallisilla fooru-meilla - toteutetaan matkailustrategian toimenpi-desuunnitelmaa - edistetään matkailun tarvitsemien tuki-palveluiden syntymistä ja koordinaatiota maakunnassamme - edistetään Lesti- ja Perhonojen ennallista-mista ja edellytyksiä luontomatkailun ke-hittymiseksi molemmissa joissa - selvitetään Kannus-Kokkola kansallispuis-ton perustamisen järjestelyjä ja alueeva-rausta sekä tunnistetaan tarvittavat toi-menpiteet kansallispuiston perusta-miseksi - edistetään Perhojen ja Lestijoen ennal-listamista ja kalastusmatkailun kehitty-mistä jokilaaksoissa

Kulttuuri	Kulttuuri kehittyy ja vahvistuu maakunnalliseksi elinkeinoksi.	- edistetään kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista osana maakuntaohjelman toteuttamista - edistetään kulttuuritoiminnasta annetun lain tavoitteiden toteuttamista jäsenkunnissa - jatketaan aineettoman kulttuuriperinnön edistämistä tukevaa toimintaa ja hyödynnetään edelleen Kaustisen viulunsoiton pääsyä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön maailmanlistalle - tuetaan maakunnan kulttuuri- ja taidetarjonnan tuotantoklusterin syntyä
5. LAINSÄÄDÄNTÖ JA UUDISTUKSET	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Lainsäädäntö ja uudistukset ovat maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja palvelevat kuntien, asukkaiden, julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän tarpeita.	- vaikutetaan metsien kestävää hoitoa ja käyttöä koskeviin lainsäädäntöuudistuksiin maakuntaa ja kuntia palvelevalla tavalla - vaikutetaan eri lainsäädäntöhankkeissa antamalla maakunnan ja kuntien etua parhaiten palvelevia lausuntoja lausuntojen pyytäjille - toimitaan aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla eri verkostoissa maakunnan ja jäsenkuntien edun varmistamiseksi lainsäädäntötyössä - vaikutetaan opetushallituksen pien- ja erityislukioiden rahoitusta koskevaan uudistukseen Keski-Pohjanmaan kuntia tukevalle tavalle - tuetaan MAL-sopimuksen laajentamista koskemaan maa- ja seutukunnallisten kaupunkien toimintaa esim. Kokkolan kaupungissa
Luvitusprosessien nopeuttaminen	Maankäytön, tuulivoimarakentamisen ja kaivoslain mukaiset luvitusprosessit nopeutuvat.	- vaikutetaan maankäyttöön, tuulivoimarakentamiseen ja kaivostoimintaan liittyvien valitusprosessien nopeutumiseksi, joustavimmiksi ja prosessitaloudellisimmiksi
Valtionosuusjärjestelmien uudistaminen	Valtionosuusjärjestelmä mahdollistaa tasapuolisen julkisten palvelujen saatavuuden eri kunnissa.	- vaikutetaan valtionosuusjärjestelmän uudistuksen sisältöön kuntiin aiheutuvien vaikutusten esille tuomiseksi ja kuntia hyödyttävään suuntaan - vaikutetaan tuulivoiman kiinteistöveron kohdentumiseksi täysimääräisesti tuulivoimaa rakentaviin kuntiin - vaikutetaan valtionosuuksien muodostamiseen Keski-Pohjanmaan kuntia palvelevalla tavalla sekä kuntien lähtökohdat ja erityistarpeet tunnistaen